MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 61

Warszawa, dn. 27 lutego 1928 r.

Przegląd Prasy
Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

PRZEGLAD PRASY Z.S.R.R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ.

Nr. 61. Warszawa, dnia 27. lutego 1928 r.

1. POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR. I STOSUNEK DO ZAGADNIEN MIEDZYNARODOWYCH.

KONFLIKT POLSKO-LITEWSKI.

PRAWDA z 21/2. Tass z Genewy donosi, że w kołach Ligi spodziewają się, iż Polska wystąpi w tych z żądaniem rewizji decyzji grudniowej Rady Ligi w spr. litewskiej i zażąda, aby w stosunku do Litwy zostały zastosowane sankcje.

POLSKA POPIERA BIAŁYCH EMIGRANTÓW GRUZIŃSKICH.

IZWIESTJA z 24/2. zamieszczają pod powyższym tytułem koresp. Tassa z Warszawy, iż oficjalna "Epoka" donosi, że w Warszawie powstał Komitet pomocy emigrantom gruzińskim pod przewodnictwem A.Lednickiego, przy współudziale b.arcybisk.mohylewskiego Roppa , leadera P.P.S. Niedziałkowskiego, Potockiego, J.Radziwiłła, oraz całego szeregu wybitnych działaczy polskich. Dalej koresp.zamieszcza wyjątki z odezwy Komitetu.

W SPRAWIE BLOKU BAŁTYCKIEGO.

IZWIESTJA z 24/2. zamieszczają art.wst.fińskiego socjal-demokraty, pióra Swętorżeckiego p.t. "Zła znajomość sprawy". Autor omawia zaprzeczenia pogłosek, jakie pojawiły się w prasie fińskiej, w spr. udziału Finlandji w jakimkolwiek sojuszu państw Bałtyckich. Zdaniem autora, Niemcy i Rosja rozpuściły pogłoski o udziale Finlandji w bloku bałtyckim. Ponieważ minister Prokopé pogłoskom tym zaprzeczył, pismo stwierdza, że tak pogłoski, jak i zaprzeczenia przybierają normalny charakter. Autor domaga się, by pogłoskom tym położyć kres, gdyż rozprzestrzenianie ich w prasie niemieckiej i sowieckiej, oraz regularne dementowanie tych prasie fińskiej zamieni się na komedję, nie mającą nic wspólnego z poważną prasą dyplomatyczną. Autor stawia dwie alternatywy: albo przedstawiciele dypl. Rosji i Niemiec w Finlandji nie wiedzą, co się dzieje w kraju, lub też rządy tych państw, jak również i prasa nie dowierzają informacjom oficjalnym.

IBIDEM. Tass z Berlina podaje streszczenie art."Deutsche Allg.Ztg."omawiającego oznajmienie Balodisa, że Łotwa, Estonja Finlandja i Polska stanowią most pokoju pomiędzy zachodnią a wschodnią Europą. Niemcy patrzą na politykę bloku bałtyckiego, kierowaną z Warszawy, nie jako most pokoju, lecz jako na zaporę pokoju, skierowaną głównie przeciwko Niemcom. Taka polityka może się tylko ujemnie odbić na rozwoju stosunków niemiecko-łotewskich, które do tej pory rozwijały się normalnie.

Izwiestja omawiając głosy prasy niem.piszą, iż pobudzają one do śledzenia z dużą uwagą za załamaniami polityki państw bałtyckich. Coraz częściej pojawiają się fakty, świadczące o wznowieniu idei bloku bałtyckiego. I rzeczywiście, w prasie

fińskiej, estońskiej, niemieckiej, polskiej i wreszcie francuskiej dają się zauważyć pewne objawy w tej sprawie. Jest zupełnie rzeczą normalną, że idea bloku bałtyckiego spotyka się z sympatją w prasie polskiej i jej starszych braci - organów prasy francuskiej i niektórych organów prasy bałtyckiej.

Nawiązując do art.fińskiego socjaldemokraty Izwiestja czynią zarzut Swentorżeckiemu, iż usiłuje on wciąganie Finlandji do bloku bałtyckiego pod hegemonją Polski sprowadzić do "rozprzestrzeniania fałszywych pogłosek", źródło których przypisuje pewnym dyplomatom.

W dalszym ciągu Izwiestja obalają zarzuty Swentorżeckiego, powołując się na prasę finlandzką i polską, która po zmianach w rządach państw bałtyckich, znów podniosła sprawę bloku jako aktualną. W odpowiedzi Swentorżeckiemu Izwiestja cytują wyjątek z art.dziennika fińskiego "Turun Sanomat", który, omawiając pogłoski, powstałe wskutek nominacji Prokopé na ministra spraw zagranicznych z zachowaniem przez niego stanowiska posła Finlandji w Warszawie, pisał dn.15.lutego: "Sytuacja obecna stwarza grunt do pogłosek i podejrzeń. Pogłoski ucichną, jak tylko zmieni się sytuacja.

PRASA ESTONSKA O ROKOWANIACH RYSKICH.

IZWIESTJA z 24/2.Tass z Tallina podaje za Waba Maa streszczenie komentarzy pism ryskich Riga'sche Rundschau i Łatwisa dotyczących rokowań w Rydze w spr.unji celnej estońsko-łotewskiej. Waba Maa komentarze te podał pod nagł."W Rydze rezultaty konferencji oceniają inaczej". Pozatem Waba Maa przytacza w tej spr. opinję jakiejś wybitnej osobistości z Łotewskiego M.S.Z. Osobistość ta miała oświadczyć, iż wbrew twierdzeniu estońskiego ministra spr.zagr.Rebane na konferencji ryskiej nie było mowy o podstawach i treści przyszłego tymczasowego traktatu estońsko-łotewskiego. /W wywiadzie dla prasy Rebane oświadczył, że Łotwa, ulegając Estonji, zgodziła się na włączenie do tymczasowego traktatu handlowego zasady największego uprzywilejowania, jak również na odpowiednie ulgi taryfowe dla Estonji/.

"Piaewalecht" odpowiadając na art.ryskiego socjaldemokraty, który krytykował estoński punkt widzenia, pisze: "Esdecy łotewscy trzymają się orjentacji moskiewskiej. Rozumują oni jednak źle, jeżeli w rezultatach rokowań ryskich upatrują potwierdzenie polityki Cielensa, lub uznanie przez Estonję sowiecko-łotewskiego traktatu handlowego. Nasze stanowisko zostało jasno określone w Rydze, i wszelka inna interpretacja naszych zamierzeń jest błędna.

/Socjaldemokrat w tej sprawie pisał: "Zgodziwszy się, na przekazanie projektu mieszanej komisji celnej do opracowania, Estończycy tem samem przyznali, że Sow.Łot. traktat handlowy nie stanowi przeszkody dla unji celnej estońsko-łotewskiej. W ten sposób rację miał Cielens, twierdząc to samo od samego początku.

PROCES HROMADY BIAŁORUSKIEJ.

Izwiestja i Prawda z 24/2.Bratin, kor.Tassa z Wilna podaje przebieg rozpoczętego procesu działaczy białoruskich, oskarżonych o działalność antypaństwową.

IZWIESTJA z 24/2.Kor. Tassa z Warszawy donosi o aresztowaniach b.członków z Hromady, oraz robotników, podejrzanych o komunizm. Kor. dodaje, że polska sekcja MOPR /Międzynar.Organ.Pomocy Robotnikom/ rozesłała do prasy komunikat, w którym podane są fakty, iż warszawska policja polityczna znęca się nad aresztowanymi i że torturami kieruje naczelnik policji Suchenck. Według listu jednego z przestępców politycznych, od chwili połączenia policji kryminalnej z policją polityczną, pod kierownictwem naczelnika Suchenka, tortury stały się systemem. Autor listu dowodzi, że przestępcy politycznemu Walfischowi wlewano przez nozdrza wodę, wskutek czego torturowany stracił przytomność. Takimże torturom poddawano przestępcę polit.Zielińskiego, którego przywiązano do stołu.Przy torturach był obecny naczelnik Suchenek.

2. USTRÓJ PAŃSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

UPRAWNIENIA SOWIETÓW LOKALNYCH

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 22/2 donosi, iż prezydjum C.K.W. sowietów RSFSR zaznajomiło się ze stanem wykonania dekretu rządu RSFSR o rozszerzeniu uprawnień sowietów lokalnych przez wchodzące w skład RSFSR autonomiczne republiki sowieckie. Prezydjum C.K.W. stwierdziło, iż rozszerzenie tych uprawnień dokonywane jest w tempie zbyt powolnym. Wobec tego uznało prezydjum C.K.W. za konieczne zwrócenie się do rządów sowieckich republik autonomicznych, będących częścią składową RSFSR z żądaniem wykonania dekretu przed dniem 1-go maja r.b.

NADANIE PRAW CZŁONKÓW C.K.W. SOWIETÓW USRR

"PRAWDA" z dn. 22/2 donosi, iż prezydjum C.K.W. sowietów USRR nadało prezesom okręgowych komitetów wykonawczych, którzy nie zostali obrani na stanowiska członków C.K.W. sowietów USRR, prawo udziału w obradach C.K.W. z głosem doradczym. Konieczność powzięcia tej decyzji wypłynęła z dokonania licznych zmian na stanowiskach prezesów okręgowych komitetów wykonawczych oraz odroczenia wyborów, podczas których nowo mianowani prezesi komitetów wykonawczych będą mogli być obrani w skład C.K.W.

4. SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

PRASA POLSKA NA UKRAINIE SOWIECKIEJ

"SIERP" z dn. 8/2 /Kijów/ podaje, iż poczynając od daty ~~powyższej~~ powyższej pismo to wychodzić będzie nie raz, lecz dwa razy na tydzień. Omawiając powyższe oświadczenie pismo pisze, iż "fakt ten jest jeszcze jednym dowodem tego jak wielce posunął się naprzód proces sowietyzacji polskiej ludności pracującej oraz jej udział w ogólnym życiu społecznym i budownictwie socjalistycznym".

ZAGADNIENIE NARODOWOŚCIOWE W ROSJI

"DNI" z dn. 22/2 /Paryż, pismo partji socjalistów-rewolucjonistów pod redakcją p.Kiereńskiego/ ogłosiło artykuł swego redaktora naczelnego w sprawie całokształtu zagadnienia narodowościowego na terytorjum byłego imperjum rosyjskiego. W artykule tym p.Kiereński stwierdza, że rewolucja rosyjska wywołała rozwój tendencji separatystycznych oraz wzrost samopoczucia narodowego wśród tworzących ludność Rosji narodowości. Nastroje te przeistaczają się niejednokrotnie w szczerą rusofobję. Skuteczna walka z tą rusofobją wymaga aby rosjanie pierwsi zrzekli się tendencji szowinistycznych, i poczynili próbę rozstrzygnięcia zagadnienia narodowościowego w Rosji na podstawie braterskiego współżycia wszystkich zamieszkałych na jej terytorjum narodowości.

5. ŻYCIE GOSPODARCZE.

DŁUG PAŃSTWOWY ZSRR
"EKONOMICZESKAJA ŻIZN" z dn. 17/2 podaje, że dnia 1-go października 1927 roku wynosił dług państwowy ZSRR 634,9 miljonów rubli złotych. Pomiędzy 1-ym października 1927 roku a 1-ym lutego 1928 roku spłacił skarb sowiecki 91,7 miljonów rubli. Wobec zawarcia nowych pożyczek podniosła się ogólna wysokość długu państwowego ZSRR jednak do sumy 881 miljonów rubli złotych. Innemi słowy, podniosła się w ciągu czterech miesięcy ogólna suma długu państwowego ZSRR o 38,8%.

REALNE ZAROBKI ROBOTNIKÓW SOWIECKICH
"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 17/2 omawia sprawę zarobków robotników sowieckich, zatrudnionych w przemyśle metalurgicznym. Pismo zaznacza, iż kwestja tych zarobków posiada znaczenie polityczne, robotnicy przemysłu metalurgicznego stanowią bowiem "awangardę komunistyczną". Zarobki tej "awangardy" nie są jednak z punktu widzenia pisma zadawalniające, sięgają bowiem w swej realnej wartości jedynie 95% realnych zarobków robotniczych w rosyjskim przemyśle metalurgicznym przed wojną.

LIKWIDACJA GIEŁDY AKCYJNEJ W LENINGRADZIE
"KRASNAJA GAZIETA" z dn. 16/2 podaje, iż plenum sowietu miejskiego w Leningradzie postanowiło zlikwidować wydział akcyjny i walutowy giełdy towarowej w Leningradzie.

WIOSENNA KAMPANJA SIEWNA
IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 22/2 omawia w artykule wstępnym znaczenie nadchodzącej wiosennej kampanji siewnej dla całokształtu gospodarki sowieckiej. Pismo zaznacza, iż kampanja ta powinna być przeprowadzona pod hasłem rozszerzenia przestrzeni zasiewów zbożowych, zwiększenia przestrzeni zasiewów roślin technicznych oraz zwiększenia przestrzeni zasiewów paszy. Rząd sowiecki poczynił ze swej strony wszystko, co było w jego mocy, dla zagwarantowania sukcesów kampanji siewnej. Lecz cel rozszerzenia przestrzeni zasiewów nie może być osiągnięty bez udziału szerokich mas ludności włościańskiej. Na to powinna być zwrócona cała uwaga instytucyj sowieckich, w tym kierunku należy prowadzić propagandę przed rozpoczęciem kampanji siewnej oraz podczas jej trwania.

ZANIECHANIE MUNICYPALIZACJI NIERUCHOMOŚCI
"WIECZERNIAJA KRASNAJA GAZIETA" z dn. 18/2 podaje, iż komisarjat ludowy spraw wewnętrznych RSFSR zwrócił się do C.K.W. sowietów RSFSR z projektem dekretu o zaniechaniu wszelkiej dalszej municypalizacji prywatnych nieruchomości miejskich. Stwierdzając, iż połowa ludności miejskiej RSFSR zamieszkuje budynki stanowiące własność prywatną, komisarjat ludowy spraw wewnętrznych sądzi, iż należyte zabezpieczenie i remont tych budynków wymaga, aby właściciele byli pewni swego prawa posiadania, co może być osiągnięte jedynie przez zaniechanie dalszej municypalizacji w drodze ustawodawczej.

8. POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

PORZADEK ZWALNIANIA ROBOTNIKOW SOWIECKICH

"KRASNAJA GAZIETA" z dn. 12/2 /Leningrad/ podaje, iż komisarjat ludowy pracy RSFSR opracował przepisy w sprawie zwalniania urzędników i robotników sowieckich w wypadku ograniczenia etatów. Przepisy te przewidują, iż administracja instytucji lub przedsiębiorstwa, w którym zwolnienia są przewidywane, obowiązana jest zakomunikować listę zwalnianych komitetowi fabrycznemu lub komitetowi urzędników danej instytucji. Komitet ten powinien uprzedzić zwalnianych przynajmniej na dwa tygodnie przed terminem zwolnienia. Zwalnianym przysługuje prawo zwrócenia się do rejonowej komisji konfliktnej ze skargą przeciwko zwolnieniu.

BEZROBOTNI LEKARZE W LENINGRADZIE

IBIDEM z dn. 14/2 podaje, iż w Leningradzie zarejestrowanych jest960 bezrobotnych lekarzy. Jednocześnie na prowincji daje się zauważyć brak lekarzy i wielkie zapotrzebowanie na nich. W roku ubiegłym otrzymano w Leningradzie 700 próśb o wysłanie lekarzy na prowincję, lecz zgodziło się na opuszczenie Leningradu tylko 276 lekarzy. W styczniu r.b., mimo nawału próśb o wysłanie lekarzy na prowincję, zgodziło się na wyjazd jedynie 7 lekarzy. Wobec tego projektuje sowiet miejski w Leningradzie zabronić praktykę lekarską w szpitalach miejskich tym lekarzom, którzy odmówili wyjazdu na prowincję.

9. SPRAWY KOSCIELNE.

PATRYARCHA EKUMENICZNY A CERKIEW "OBNOWLENCOW"

"WIESTNIK SWIASZCZENNAGO SINODA PRAWOSŁAWNYCH CERKWIEJ W SSSR" Nr. 1 /Moskwa, pismo synodu cerkwi "obnowleńców" / ogłasza pismo ekumenicznego prawosławnego patryarchy konstantynopolskiego Bazyljosa III do metropolity moskiewskiego "obnowleńców" Benjamina. Pismo zawiera powitanie metropolity przez patryarchę z okazji 30-lecia jego pracy biskupiej oraz życzenia dla cerkwi "obnowleńców". Synod "obnowleńców" otrzymał dokument powyższy od archimandryty Bazyljosa Dymopułosa, delegata patryarchy ekumenicznego w ZSRR.

Stwierdzić należy, iż niedawno w warszawskim piśmie cerkiewnym "Woskresnoje Cztenje" ogłoszone było oświadczenie patryarchy Bazyljosa, który stwierdził, iż archimandryta Bazyljos Dymopułos nie ma prawa reprezentowania patryarchatu ekumenicznego w Moskwie.

SYTUACJA W ROSYJSKIEJ CERKWI PRAWOSŁAWNEJ

IBIDEM stwierdza, iż sytuacja w rosyjskiej cerkwi prawosławnej pozostała bez zmiany od chwili legalizacji synodu prawosławnego z metropolitą Sergjuszem niżegorodzkim na czele. Pismo "obnowleńców" zarzuca synodowi temu oraz metropolicie Sergjuszowi nieszczerość i nielojalność w stosunku do władzy sowieckiej.

10. NOTATKI I INFORMACJE.

ODROCZENIE WYBORÓW DO SOWIETÓW

"KRASNAJA GAZIETA" z dn. 7/2 /Leningrad/ donosi, iż prezydjum C.K.W. sowietów RSFSR odroczyło na miesiąc grudzień r.b. wybory do sowietów miejskich w obwodzie Leningradzkim.

ZWALCZANIE SPEKULACJI ZBOŻOWEJ

"KRASNAJA ARMJA" z dn. 16/2 /Charków/ ogłasza komunikat komisarjatu ludowego sprawiedliwości USRR w sprawie zwalczania spekulacji zbożowej, podbijania cen zboża i dezorganizacji rynku zbożowego. Winni tych nadużyć oraz "kułacy" winni magazynowania zboża karani będą na podstawie art. 127 ukraińskiego kodeksu karnego. Artykuł ten przewiduje xx zamknięcie w więzieniu na czas nie wyżej 1-go roku oraz konfiskatę majątku w części lub całości.

ZWOŁANIE SESJI C.K.W. SOWIETÓW RSFSR

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 21/2 donosi, że obrady drugiej sesji C.K.W. sowietów RSFSR rozpoczną się w Moskwie w dniu 30-go marca r.b.

ODDZIAŁY ROSYJSKIE W CHINACH

"WOZROŻDENJE" z dn. 17/2 /Paryż, pismo o kierunku umiarkowano-monarchistycznym/ omawia sytuację oddziałów rosyjskich w Chinach, na podstawie informacji rosyjskiej prasy emigracyjnej na Dalekim Wschodzie. Pismo donosi, że przekształcenie brygady rosyjskiej na pułk zostało dokonane z inicjatywy właściwych dowódców rosyjskich wskutek wielkich strat, poniesionych przez oddziały rosyjskie w walkach przeciwko wojskom południowym. Po konferencji, w której wzięli udział dowódcy rosyjscy i chińscy, rosyjską brygadę piechoty przekształcono w bataljon piechoty, dwa pułki kawaleryjskie połączono w jednym pułku, dywizję pociągów pancernych przekształcono w dywizjon pancerny, szkołę oficerską oraz niektóre sztaby zlikwidowano. W ten sposób oddziały rosyjskie w Chinach północnych nie przestały istnieć, skład ich został jednak znacznie zmniejszony. Wszystkie instytucje wojskowe, utworzone dla oddziałów rosyjskich w Chinach, zostały zlikwidowane w całości.

OBCHOD 10-LECIA ARMJI CZERWONEJ

Dnia 23-go b.m. obchodzone było w ZSRR 10-lecia istnienia armji czerwonej. Cała prasa sowiecka wydała z okazji tego obchodu specjalne numera, poświęcone w całości temu obchodowi. W numerach tych zamieściła prasa sowiecka na pierwszym miejscu krótkie oświadczenia powitalne p.p. Stalina i Rykowa oraz uchwałę powitalną C.K.W. sowietów i rady komisarzy ludowych ZSRR.